

En solidarisk, rettferdig og feministisk verden

Sentralstyrets innstilling

Vår visjon er at enkeltmennesker sammen skal skape et fritt og rettferdig samfunn, hvor økologi settes foran økonomi, og menneskelige verdier foran materiell velstand.

2	Innhold	
3	Innledning	3
4	En solidarisk, rettferdig og feministisk verden	3
5	1. Solidaritet mot ulikhet - bistand	5
6	1.1 Demokrati, menneskerettigheter og sivilsamfunn	8
7	1.2 Systembistand	8
8	1.3 Utdanning, kunnskap og teknologi	9
9	1.4 Kvinneretta bistand	11
10	1.5 Helse og bistand	11
11	1.6 Seksuell og reproduktiv helse	13
12	2. Organisering av verden	15
13	2.1 FN – Forente Nasjoner	15
14	2.2 NATO	16
15	2.3 EU- Den Europeiske Union	17
16	2.4 EØS- Europeisk Økonomisk Samarbeid	18
17	2.5 OSSE - Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa	19
18	2.6 Norges samarbeid med Den afrikanske union (AU)	19
19	2.7 Den internasjonale straffedomstolen (ICC)	20
20	2.8 Samarbeid og tilstedeværelse i Arktis	21
21	2.9 Organisering av verdenshavene	22
22	3. Internasjonal økonomi	23
23	3.1 Internasjonal handel	25
24	3.2 Etske investeringer	27
25	3.3 Investeringer i okkupasjon	28
26	3.4 Gjeldslette	29
27	4. Mennesker på flukt	31
28	4.1 FNs Høykommissær for flyktninger	31
29	4.2 Europeiske flyktningpolitikk - nytt regionalt samarbeid	33
30	4.3 Internasjonale flyktningleire	34
31	4.4 Sårbare flyktninger	35
32	5. En tryggere verden	37
33	5.1 Nedrusting	37
34	5.1.1 Halv- og helautonome våpen	37
35	5.1.2 Atomvåpen	38
36	5.2 Internasjonal handel med strategiske varer.	38
37	5.3 Eksport av strategiske varer	39
38	5.4 Militær intervensjon	41
39	5.5 Voldtekt som våpen	42
40	6. Ekstremisme og radikalisering	43
41		
42		

43 **Innledning**

44 **En solidarisk, rettferdig og feministisk verden**

45 Sosialdemokratiets fremste mål er å arbeide for en rettferdig verden der alle
46 mennesker har like muligheter. AUFs kamp for et rettferdig samfunn med like
47 muligheter strekker seg lenger utenfor Norges landegrensar, og behovet for en
48 solidarisk, rettferdig og feministisk verden for alle mennesker er større en noen gang.

49

50 **Feminisme**

51 Kriser rammer gutter og jenter, kvinner og menn ulikt. De aller fleste som trenger
52 humanitær hjelp er kvinner og barn. Mange av de største flyktningkrisene befinner
53 seg i land hvor kvinners sosiale, kulturelle og økonomiske status er vanskelig.
54 Samtidig vet vi at kvinner oftest er overrepresentert som ofre og underrepresenterte i
55 posisjoner som gir makt og innflytelse. Feminisme handler om frihet, likestilling og
56 rettferdighet for alle. For å oppnå likestilling må man endre ujevne maktstrukturer og
57 involvere både kvinner og menn. AUF skal jobbe for en feministisk verdensorden der
58 alle har like muligheter.

59

60 **Ulikhet**

61 I dag kontrollerer de 10 prosent rikeste 87 prosent av verdens formue. Altfor lenge
62 har dette blitt rettferdiggjort og legitimert av både enkeltaktører og
63 verdenssamfunnet. AUF mener at verden ikke er fattig, men urettferdig. Jorda vår er
64 rik på ressurser, men godene fordeles urettferdig og bidrar til å opprettholde og
65 forsterke eksisterende skiller. Derfor trenger vi en fordelingspolitikk som bygger på
66 åpenhet, reelt demokrati og folkelig organisering og fordeler godene rettferdig og
67 kommer fellesskapet til gode. Økonomisk og politisk ulikhet kan bare bekjempes
68 gjennom politisk vilje.

69

70 **Bistand**

71 AUF ønsker en helomvending i bistandspolitikken, hvor vi går bort fra å snakke om
72 fattigdomsbekjempelse og heller snakker om å bekjempe ulikhet. AUF mener norsk
73 bistandspolitikkk skal være basert på prinsippet om hjelp til selvhjelp. Å gi bistand
74 handler først og fremst om solidaritet og ikke veldedighet, fordi veldedighet gir et
75 skeivt forhold mellom giver og mottaker. Fordi vi yter bistand ut i fra
76 solidaritetstanken, må heller aldri norsk bistand blandes med norske økonomiske

77 interesser.

78

79 **Organisering av verden**

80 AUF vil ha en ny organisering av verden som gir grunnlag for global rettferdighet. En
81 organisering som baserer seg på internasjonale avtaler og konvensjoner, ikke
82 enkeltlands økonomiske og militære interesser. Slik skaper vi en ny og rettferdig
83 verden.

84

85 **Internasjonal økonomi**

86 Dagens handelssystem bidrar til å opprettholde skeivfordeling i verden. AUF vil
87 bygge et handelssystem som er bærekraftig, rettferdig og som skaper utvikling for
88 alle. Verdens økonomiske vekst må ha som mål å redusere forskjellene mellom nord
89 og sør. Gjennom rettferdige handelsavtaler kan vi sikre varig utvikling og
90 omfordeling.

91

92 **Migrasjon og flukt**

93 Stadig flere mennesker tvinges på flukt fra krig, konflikt og klimaforandringer. I 2015
94 var 59,5 millioner mennesker på flukt. Det er det største antallet siden andre
95 verdenskrig. AUF ønsker en solidarisk verden hvor mennesker på flukt kan bli møtt
96 med respekt, forståelse og omsorg og få den nødvendige beskyttelsen mennesker på
97 flukt har krav på. Det er en grunnleggende menneskerett å søke om beskyttelse og
98 AUF ønsker å verne denne retten. Samtidig anerkjenner vi at dagens internasjonale
99 asyl- og flyktningspolitikk ikke fungerer optimalt og derfor trenger en fornøyelse med
100 mål om å hjelpe mennesker på flukt på en solidarisk måte.

101 Utviklingen har på mange områder gått i riktig retning. Flere jenter går på skole,
102 prevensjonsmidler blir stadig mer utbredt og vellykkede vaksinasjonsprogrammer
103 gjør at langt flere barn vokser opp. Det er fordi gode, solide politiske reformer faktisk
104 endrer verden. Menneskers engasjement bygger broer og en lysere fremtid. Mye er
105 gjort, men mye står igjen. AUF tror på menneskers mulighet til å forandre og skape
106 en bedre verden og dette programmet vil være et viktig bidrag for en mer solidarisk,
107 rettferdig og feministisk verden.

108

109 **1. Solidaritet mot ulikhet - bistand**

110 Bistand er et viktig middel for å skape en mer rettferdig fordeling av makt og
111 ressurser, forutsatt at bistandsprosjektene funderes på solidaritet og ikke
112 veldedighet. Vi er kritiske til bistand som kun baserer seg på tjenesteyting og som
113 ikke driver endringsarbeid. Det å drifte skoler og helsetjenester bør i all hovedsak
114 være en offentlig oppgave. Dette dreier seg om at norske bistandsprosjekter ikke skal
115 undergrave det politiske systemet og myndighetenes ansvar i mottakerlandene.
116 Derfor skal hovedfokuset først og fremst være demokrati- og statsbygging.

117
118 Et velfungerende demokrati forutsetter lokalt engasjement i samfunnsutvikling.
119 Støtte til frivillige organisasjoner og ikke-statlige organisasjoner, blant annet fra
120 Norad, har vist seg nyttig og viktig. Desto viktigere er det å styrke deres arbeid, som
121 bidrar til at organisasjoner som jobber med samfunnsutvikling på ulike nivå daglig,
122 får muligheten til å fortsette sitt betydningsfulle arbeid. Gjennom å støtte
123 sivilsamfunnet kan folk selv kjempe for egne rettigheter, og bistanden bidrar til
124 strukturelle endringer som en gang vil gjøre bistand overflødig.

125
126 Viktigere enn å diskutere hvor mye penger som skal gå til bistand, er å diskutere hva
127 pengene skal gå til. Å arbeide internasjonalt for en god fordelingspolitikk er
128 avgjørende. Derfor er konsentrasjonen av rikdom og inntektsulikheten i verden
129 grunn til bekymring. At de 10 prosent rikeste i verden kontrollerer 87 prosent av
130 verdens ressurser er uholdbart og enormt urettferdig. Reduksjon av denne ulikheten
131 mellom klasser, men også ulikhet mellom etniske grupper, folk med ulik
132 kjønnsidentitet og seksualitet kan skje med politiske virkemidler.

133
134 Per 2015 levde 12 prosent av verdens befolkning i ekstrem fattigdom, det utgjør
135 omtrent en milliard mennesker. Samtidig har aldri før i verdenshistorien flere jenter
136 fått tilgang til grunnleggende utdanning, familier tilgang til elektrisitet og nyfødte og
137 mødre tilgang til medisinsk hjelp. Alle FNs 8 tusenårsmål har kommet langt, og flere
138 av målene har blitt nådd. Tusenårsmålene som hadde fattigdomsbekjempelse som
139 hovedfokus ble i 2016 erstattet med FNs bærekraftsmål. Selv om flere jenter får
140 muligheten til å gå på skole, flere mennesker er ute av absolutt fattigdom og
141 barnedødeligheten går ned, preges verdensbildet av ulikhet. Gapet mellom rike og
142 fattige øker, og verdens ressurser er langt fra rettferdig fordelt. Desto viktigere er det

143 at norsk bistand bidrar aktivt i arbeidet for like muligheter og små forskjeller i de
144 respektive bistandslandene. AUF anerkjenner den positive utviklingen, men ønsker
145 ikke at kampen for en rettferdig verden skal overskygges av de midlertidige gode
146 resultatene.

147

148 Feminisme handler om grunnleggende menneskerettigheter og demokrati, og om å ta
149 i bruk både kvinners og menns ressurser for utvikling. Likevel er det viktig å legge
150 vekt på den reelle ulikheten mellom menn og kvinner i verden. Krig rammer kvinner
151 hardest. Økonomiske nedgangstider rammer kvinner hardest. I spørsmål om
152 eieforhold er kvinner de største taperne. Å anerkjenne utfordringene er det første
153 steget, å få politisk kontroll for å få redusert ulikheten mellom klasser, kjønn, etnisitet
154 og legning er det andre. Bistanden fremover må styrke kvinners sikkerhet i
155 situasjoner som krig, konflikt og på flukt.

156

157 De viktigste bistandsprosjektene er sjelden de politiske prestisjeprosjektene, men de
158 system- og samfunnsbyggende prosjektene. Disse må få stabile rammer, og vernes fra
159 kutt. Mange gode bistandsprosjekter kan ikke gjennomføres på en
160 statsbudsjettsperiode, men trenger lang tid, og må få budsjetter deretter.

161

162 Bistand som går til fred og forsoning er og noe av det mest nyttige Norge kan bidra
163 med i verden. Disse prosjektene er dyre, langvarige, og ikke nødvendigvis gir
164 øyeblikkelige resultater. Men for hver konflikt som løses får tusenvis av mennesker
165 muligheten til et fritt liv, og muligheten til å bygge staten sin sammen. De beste
166 prosjektene kan ikke settes prislapp på.

167

168 På samme måte som Norge stiller krav til myndigheter og selskaper vi investerer
169 penger i, burde vi også stille krav til mottakere av norsk bistand. Det bør være et mål
170 at bistandsmottakerne, så langt det lar seg gjøre, har en lovgivning som sørger for
171 anstendige lønns- og arbeidsforhold for sine arbeidstakere, samt at de ikke
172 diskriminerer folk basert på kjønn, kjønnsidentitet, seksualitet, etnisitet eller annen
173 bakgrunn.

174

175 AUF mener at Norge bør øke sin bistand årlig, både målt i kroner og andel av BNI.
176 Det er for AUF et mål at veksten i bistandsbudsjettet overstiger veksten i

177 statsbudsjettet. Bistandsnivået skal utgjøre 3 % av BNI innen 2029. Det er viktig med
178 en kritisk gjennomgang av hvilke prosjekter som skal regnes som bistand. Midler til
179 flyktninger i Norge og tiltak for å nå våre egne klimaforpliktelser skal ikke regnes som
180 en del av den norske bistanden

181

182 **AUFs overordnede prinsipper for norsk bistand**

- 183 • Utvikling skal handle om å utjevne forskjeller, og dermed bekjempe fattigdom.
- 184 • At norsk bistand skal være en feministisk bistand
- 185 • Norske bistandsprosjekter skal være fundert på solidaritet - ikke veldedighet
- 186 • Vi er kritiske til bistand som kun baserer seg på tjenesteyting og som ikke
187 driver endringsarbeid
- 188 • At norsk bistand skal bidra til systematisk utvikling og oppbygging av sivil
189 samfunn
- 190 • At bistandsprosjekter skal bevilges penger i lange perspektiver og ha stabile
191 rammer
- 192 • Ha regelmessig dokumentasjon av oppnådde resultater for å sikre
193 kunnskapsbasert bistand
- 194 • Bistandsnivået skal utgjøre 3 % av BNI innen 2029

195 **1.1 Demokrati, menneskerettigheter og sivilsamfunn**

196 For å oppnå en rettferdig fordeling av makt og ressurser mener AUF at det viktig å
197 bruke store ressurser på bistand til sivilsamfunnsorganisasjoner. Folks rett og
198 mulighet til organisering og deltakelse er avgjørende for demokratisering. Gjennom
199 organisering kan undertrykte eller marginaliserte grupper fremme sine interesser
200 kollektivt, utfordre politiske maktstrukturer, foreslå alternativer, forhandle med
201 makthavere og ha egne representanter. Demokrati er mer enn å stemme ved frie og
202 uavhengige valg – mobilisering og offentlig debatt er nødvendig for et livskraftig og
203 sunt demokrati. Midler som i bistandsbudsjettet går til sivilsamfunn og
204 demokratiutvikling og de regionale bevilgningene til for eksempel Latin-Amerika må
205 styrkes betydelig. I tillegg må norske myndigheter og sivilsamfunnsaktører legge til
206 rette for mer bruk av verktøy som “Kvinner Kan”, slik at man kan bidra til å utvikle
207 ulike ferdigheter som er nødvendige for å fremme kvinners deltakelse i politikk og
208 samfunnsliv, som tale- og debatteknikk, organisasjonsskolering og medietrening.

209

210 Urfolk har en særskilt internasjonal status, likefullt er det mange eksempler på at land
211 bryter disse rettighetene og utsetter egen urbefolkning og nasjonale minoriteter for et
212 sterkt press blant annet på kultur, språk og tilgang på ressurser og land.

213

214 **AUF vil:**

- 215 • Øke bistanden til sivilsamfunn og demokratiutvikling
- 216 • At bistanden styrker menneskers sikkerhet i sårbare situasjoner
- 217 • At Norge jobber aktivt internasjonalt for å få flere kvinner inn i maktposisjoner
- 218 • At det gis bistand til demokrati og sivilsamfunnsprosjekter med mål om å
219 bedre demokratiske prosesser og valg.
- 220 • At verktøy som “Kvinner Kan”-tiltak som kan benyttes i større grad for å
221 fremme kvinners rettigheter og deltakelse
- 222 • At menneskerettighetene skal inngå i land-for-land-rapporteringen.
- 223 • Gi støtte til urfolks organisasjoner og grupper som arbeider for å støtte urfolks
224 interesser internt i land og internasjonalt

225

226 **1.2 Systembistand**

227 Å bygge en stabil stat på et råttent statsapparat med lite tillit er ingen lett oppgave.
228 Derfor er noe av den beste bistanden Norge kan gi er til oppbygging av gode, solide og

229 rettferdige institusjoner i andre land. Trygge institusjoner vil også bidra til flere
230 investeringer og bedre handelsvilkår for utviklingsland, og er helt essensielle for
231 økonomisk utvikling. Bistand skal ikke være veldedighet, men hjelp til selvhjelp, og
232 den beste måten å gjøre det på er gjennom gode systemer, og juridiske rammeverk
233 som ivaretar individets og fellesskapets interesser.

234

235 I dag har Norge to gode bistandsprosjekter innen systembistand; Olje for Utvikling og
236 Skatt for Utvikling. Disse to prosjektene handler om å bruke egne gode erfaringer til å
237 bygge gode systemer i andre land. AUF vil at det skal utarbeides flere slike
238 programmer, samt videreutvikle de som er, og bruke flere av våre menneskelige
239 ressurser i bistandsarbeidet. Et nytt slik program kan for eksempel være lovverk
240 rundt hjemfallsrett og trepartssamarbeid i arbeidslivet.

241

242 **AUF vil:**

- 243 • At bistand som bidrar til å bygge samfunns infrastruktur skal gis stabile
244 rammer
- 245 • At flere prosjekter som Olje for Utvikling og Skatt for Utvikling skal
246 utarbeides, for eksempel for hjemfallsrett og trepartssamarbeid

247

248 **1.3 Utdanning, kunnskap og teknologi**

249 Utdanning er nøkkelen ut av fattigdom, og nøkkelen til å skape velfungerende
250 samfunn. For å sikre god stats- og demokratiutvikling, bør bistand rettet mot
251 utdanning satses på i større grad. Det er gjennom satsing på høyere utdanning, for
252 både kvinner og menn, land får muligheten til å utvikle kunnskapsnivået sitt.

253

254 Å sørge for at barn i konfliktfylte områder får gå på skole kan være et av de viktigste
255 tiltakene for å bekjempe rekruttering av barnesoldater. Skoler i krigs- og
256 konfliktområder må få samme status som sykehus har. AUF vil at Norge skal jobbe
257 for “skoler som fredssoner” som et viktig tiltak for å beskytte barn mot å bli rekruttert
258 som barnesoldater.

259

260 AUF ønsker at Students at Risk-ordningen, som gir studenter, som på grunn av sitt
261 engasjement ikke kan fullføre utdannelsen i hjemlandet, en mulighet til å fullføre i

262 Norge, skal utvides og gjøres permanent. Norge bør også jobbe for at ordningen blir
263 etablert i hele Europa.

264

265 Prosjekter med samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner i Norge og land vi yter
266 bistand til vil gi positive ringvirkninger for begge land. For at forskning- og
267 utviklingsarbeid skal kunne føre til handel må man settes i stand til å
268 kommersialisere ideene eller produktene.

269

270 AUF mener at det bør opprettes et katastrofe- eller humanitærfond for utdanning i
271 kriser, som sikrer at mennesker på flukt har tilgang til utdanning. Samtidig vil vi også
272 opprette et fond som gir forskere og entreprenører i utviklingsland stipend og lån for
273 å bidra til langsiktig utvikling.

274

275 **AUF vil:**

- 276 • At Norge skal utarbeide en strategi for utdanningsbistand som inkluderer
277 høyskoler og universiteter
- 278 • At det bygges gode utdanningsstrukturer i samarbeidsland
- 279 • Ha regelmessig dokumentasjon av oppnådde resultater for å sikre
280 kunnskapsbasert bistand
- 281 • At skoler skal få samme status som sykehus og undervisningspersonell samme
282 som helsepersonell i krig- og konfliktområder.
- 283 • At Students at Risk-ordningen utvides, og gjøres permanent i Norge, og
284 etableres i hele Europa
- 285 • Sette i gang bistandsprosjekter mellom utdanningsinstitusjoner i Norge og
286 mottakerlandene
- 287 • At det opprettes et katastrofefond for utdanning, og at Norge spiller en aktiv
288 rolle i opprettelsen av et slikt fond.
- 289 • Styrke teknologioverføring til utviklingsland
- 290 • Styrke norsk kunnskaps- og teknologibistand
- 291 • At det opprettes et forsknings- og innovasjonsfond som en del av norsk
292 bistand
- 293 • At norsk kunnskaps- og teknologibistand skal fremme veksten av grønne og
294 bærekraftige industrier.

295

296 **1.4 Kvinneretta bistand**

297 Flertallet av verdens fattige er kvinner og barn. Ofte får ikke kvinner jobb, eller har
298 tilgang til jord eller penger. Kvinner tjener kun 10 % av verdens inntekter og eier kun
299 1% av verdens landarealer. De systematiske forskjellene mellom menn og kvinners
300 inntekt og muligheter i verdenssamfunnet må bekjempes med politiske tiltak.

301
302 Dagens bistandspolitikk i den vestlige verden, reflekterer ikke den feminiserte
303 fattigdommen som preger verden i dag. Dersom bistand skal føre til en generell
304 økning i levestandarden, er det viktig at den når ut til hele befolkningen.

305 Det er godt dokumentert at bistand rettet mot kvinner, ofte er mer effektivt enn
306 generell bistand, og gagnar hele familien. Derfor er det verdt å satse spesielt på
307 bistand rettet mot kvinner.

308
309 Når kvinner gis bedre kontroll over egen kropp, seksualitet og fertilitet, går antall
310 uønskede svangerskap og utrygge aborter ned og det blir færre svangerskapsrelaterte
311 dødsfall og komplikasjoner. WHO anslår at det foretas rundt 22 millioner farlige
312 aborter hvert år, hvor om lag 47 000 kvinner dør årlig av abortkomplikasjoner.

313 Å la kvinner selv bestemme om, når og hvor mange barn de skal ha, gir muligheten til
314 å bestemme over egen fremtid. Jenter kan fortsette å gå på skole, og kvinner kan
315 fortsette å jobbe. På den måten vil ulikheten mellom kvinner og menn bli betydelig
316 mindre, ved at kvinner får lov til å bestemme over seg selv og sin egen kropp.

317

318 **AUF vil:**

- 319 • Ha økt satsing på kvinneretta bistand

320

321 **1.5 Helse og bistand**

322 Hvert år dør mennesker av sykdommer som kan behandles med effektive legemidler.
323 Barn i fattige land dør av sykdommer som barn i Norge har blitt vaksinert mot, og
324 mødre og spedbarn dør under fødsel fordi grunnleggende helsetilbud mangler. AUF
325 mener dette er en uholdbar situasjon. Det er uakseptabelt og urettferdig at sjansen
326 for å overleve sykdommer avhenger av hvor i verden man lever, og vi krever at alle får
327 tilgang til gode og grunnleggende helsetjenester.

328

329 Ett av fire barn under fem år i verden er underernært. De 1000 første levedagene til
330 et barn er de mest kritiske og har betydning for videre utvikling resten av livet.
331 Kronisk underernæring de første leveårene resulterer i at barn blir kortvokste,
332 hjernens utvikling hemmes og den kognitive kapasitet reduseres. AUF mener at barn
333 som lever med kronisk underernæring skal prioriteres i det internasjonale arbeidet
334 om å bekjempe fattigdom. I en verden med nok ressurser, men skjev fordeling av
335 dem, mener AUF at den permanente underutviklingen hos underernærte barn skal
336 løses etter vaksinefond-modellen.

337

338 Å styrke arbeidet for kvinners helse er helt sentralt for å få utviklingsland ut av
339 fattigdom. Ved å sørge for at kvinner kan planlegge graviditet, velge utdanning og ha
340 trygge fødsler så styrkes også kvinners muligheter til å bidra til samfunnet.

341

342 AUF mener at retten til tilgjengelig medisiner er viktigere enn retten til
343 ledemiddelindustriens patenter. Når mennesker lever i nød, fattigdom og uten
344 mulighet til å finansiere ekstremt dyre medisiner og behandlingsmåter, må
345 legemiddelindustrien ta det ansvaret. AUF mener at når viktige medisiner og
346 behandlingsmåter er tilgjengelig skal legemiddelindustrien i samarbeid med FN og
347 andre aktører bidra slik at de som trenger det, får det. Dagens patentregime hindrer
348 utviklingsland tilgang til livsnødvendige medisiner. AUF mener det er feil at store
349 multinasjonale selskap sitter med eneretten på medisiner som kan kurere
350 sykdommer mange millioner mennesker dør av hvert år. AUF mener at
351 menneskerettigheter alltid er overordnet selskapers patentrettigheter, og mener
352 derfor Norge må gå foran i arbeidet for å gjøre grunnleggende medisiner tilgjengelig
353 for alle.

354

355 **AUF vil:**

- 356 • at barn som lever med kronisk underernæring skal prioriteres i det
357 internasjonale arbeidet om å bekjempe fattigdom
- 358 • at det skal opprettes et underernæringsfond for barn etter modell for
359 vaksinefond-modellen.
- 360 • at det internasjonale patentregimet modereres
- 361 • at viktige medisiner og behandlingsmåter skal være tilgjengelig til en
362 rimelig pris uavhengig av patentrettigheter

- Ha mobile helsetjenester, for å gjøre helsehjelp tilgjengelig for alle.

364

365 **1.6 Seksuell og reproduktiv helse**

366 Seksuelle og reproduktive rettigheter handler om menneskerettigheter og er
367 grunnleggende element for at mennesker skal kunne leve et lykkelig og verdig liv. Det
368 innebærer blant annet retten til å velge hvem du skal ha sex med, hvor mange barn
369 du skal ha, leve fritt med sin seksuelle legning og hvem du skal gifte deg med. AUF
370 mener at alle mennesker har rett til å bestemme over egen kropp. Dessverre er det
371 mange kvinner i dag som lever i utviklingsland med fattigdom og lite kunnskap om
372 egen seksualitet og rettigheter. Det bidrar til at kvinnene mister kontroll over egen
373 kropp og liv. I dagens i-land er også seksuelle og reproduktive rettigheter under
374 press. Sterkt konservative og religiøse lobbyer jobber mot kvinners rett til abort og
375 mulighet til prevensjon.

376

377 De siste årene er det flest kvinner som blir smittet med HIV/AIDS, de utgjør tre
378 fjerdedeler av unge AIDS-syke i Afrika. Dette skyldes i stor grad mangelen på
379 prevensjon og kunnskap om den. Vi mener at det er nødvendig å bygge flere
380 helsesentre for kvinner og menn, hvor de kan komme og teste seg for
381 kjønnssykdommer, få gratis kondomer og informasjon om hvorfor det er viktig og
382 hvordan man bruker dem.

383

384 Kvinner i utviklingsland har i liten grad mulighet til å planlegge fremtiden sin.
385 Graviditet blant unge jenter er et stort problem. For det første har de liten eller ingen
386 tilgang på rene fødestuer, noe som er helsefarlig og fører ofte til komplikasjoner og
387 sykdom. Veldig mange jenter mellom 15 og 19 år dør som følge av graviditet. Og det
388 tar fra dem muligheten til å velge utdannelse, fordi de må være hjemme å passe barn.
389 Derfor bør også helsesentrene ha prevensjonsmidler som p-piller i tillegg til
390 kondomer, sånn at kvinner i større grad kan velge om og når de vil ha barn. Det er
391 også nødvendig og forbedre og modernisere fødestuene som eksisterer, og bygge
392 flere, for at de skal få tilgang til rene og trygge omgivelser å føde i, hvor smittefaren er
393 ikke-eksisterende.

394

395 **AUF vil:**

- 396
- 397
- 398
- 399
- 400
- 401
- 402
- 403
- 404
- 405
- 406
- 407
- 408
- 409
- 410
- 411
- 412
- 413
- 414
- at norsk bistand skal brukes aktivt for god reproduktiv helse for kvinner. Dette innebærer tilgang på prevensjon, sanitær-produkter og reell mulighet til abort
 - at det øremerkes bistandsmidler til bygging, oppussing og daglig drift av fødselsstuer samt helsestasjoner som tilbyr prevensjon, helsesjekk for både menn og kvinne og konsultasjon med leger
 - at det bygges flere små lokale helsestasjoner, som sikrer alle kvinner god svangerskapsoppfølging og fødselshjelp
 - at Norge arbeider for en internasjonal styrking av seksualundervisning
 - Norge skal jobbe for at HPV-vaksinen blir en del av GAVI sitt barnevaksinasjonsprogram
 - at den spesifikke finansieringen til seksuell og reproduktiv helse økes i bistandsbudsjettet
 - at det skal opprettes en prevansjonsallianse etter modell av GAVI-alliansen hvor organisasjoner, FN, stater, privatpersoner og bedrifter sammen jobber for å gjøre prevensjon bedre, geografisk og økonomisk tilgjengelig for flere
 - at Norge arbeider for avkriminalisering av og retten til selvbestemt abort
 - sikre gode helsehjelp og oppfølging til alle kvinner som får utført abort
 - at Norge skal jobbe for et internasjonal traktat som forbyr kjønnslemlestelse

415 **2. Organisering av verden**

416 **2.1 FN – Forente Nasjoner**

417 Verdenssamfunnet mangler strukturer med overnasjonal beslutningsmyndighet. Det
418 fører til et beslutningsvakuum, og det er vanskelig å få i stand bindende
419 internasjonale avtaler mellom nasjonalstatene i spørsmål om miljø, handel,
420 menneskerettigheter og sosiale rettigheter.

421
422 Et demokratisk og handlekraftig FN er et av de viktigste virkemidlene for en mer
423 solidarisk, rettferdig og feministisk verden. FN er det beste redskapet
424 verdenssamfunnet i dag har for dialog og samarbeid mellom alle verdens nasjoner.
425 Det er likevel nødvendig med omfattende reformer og styrking av FN-systemet. Slike
426 reformer må ha som mål å gjøre FNs beslutningssystem mer legitimt og effektivt, og
427 gjøre organisasjonen til en arena for forpliktende internasjonalt samarbeid på alle
428 viktige samfunnsområder. Kommunikasjonen mellom FNs underorganisasjoner bør
429 bli bedre, for blant annet å unngå dobbeltarbeid.

430
431 AUF mener FNs generalforsamling må gis styrket makt og innflytelse.
432 Generalforsamlinga skal ha makt til å ratifisere internasjonale avtaler, utarbeide et
433 globalt lovverk og utnevne FNs generalsekretær. AUF mener vedtak i FNs
434 generalforsamling må kunne fatte overnasjonale beslutninger gjennom
435 flertallsvedtak. AUF mener FN er en unik møteplass og mener generalforsamlingen
436 fortsatt skal sammensettes under prinsippet "et land – en stemme".

437
438 FNs sikkerhetsråd må reformeres. Dagens sammensetting er ikke demokratisk eller
439 representativ. AUF mener det må etableres en modell som sikrer alle regionene
440 innflytelse og representasjon. AUF vil styrke utviklingslandenes representasjon i FNs
441 sikkerhetsråd. AUF mener at dagens vetorett til de 5 faste landene skal avskaffes.

442 Et viktig skritt på vei er derfor å innskrenke vetoretten til kun å gjelde
443 sikkerhetspolitiske saker, og at bruk av vetoretten må begrunnes med en skriftlig
444 rapport.

445
446 Ungdommens stemme blir ofte glemt, selv om disse stemmene er viktige. AUF mener
447 derfor det bør opprettes et eget ungdomsråd i FN. Dette skal være et tydelig talerør

448 inn til FN-organene.

449

450 **AUF vil:**

- 451 • at FN gjennomgår omfattende reformer som sikrer organisasjonens legitimitet
- 452 og lederrolle i det globale demokratiet
- 453 • at sikkerhetsrådet gjennomgår en reform slik at sammensetningen i større
- 454 grad blir mer representativ, og at dagens vetorett til de fem faste landene skal
- 455 avskaffes
- 456 • At det skal opprettes et ungdomsråd i FN

457

458 **DISSENS – mindretallet (Håkon og Munir) ønsker å stryke linje 442-444,**

459 **og endre tilhørende kulepunkt på linje 453 til:**

- 460 • *at sikkerhetsrådet gjennomgår en reform slik at sammensetningen i større*
- 461 *grad blir mer representativ, og at dagens vetorett reformeres.*

462

463 **2.2 NATO**

464 AUF er stolt over at det er bred enighet om at Norge skal være en fredsnasjon. Derfor

465 er det viktig at karakteriseringen gjenspeiler politikken vi fører.

466

467 Verdensbildet er stadig i endring. Etter en langvarig fredssperiode i vesten, ser vi nå

468 større spenninger enn tidligere. Land som tidligere ikke har hatt militært fokus, ser vi

469 nå at ruster opp, og stadig flere land havner i konfrontasjon. Norge må utnytte

470 mulighetene til å påvirke NATOs sikkerhetsstrategi i retning av mer sikkerhet,

471 stabilitet og en fredeligere verdenstilstand, gjennom sitt NATO-medlemskap.

472 Krigføring i andre deler av verden har lite med NATOs opprinnelige hensikt som en

473 forsvarsallianse.

474

475 NATOs nye strategiske konsept må derfor legge føringer for en allianse som ikke

476 bedriver angrepskrig i andre deler av verden, men som er en klar forsvarsallianse.

477 AUF mener derfor at man skal jobbe aktivt for å bevare NATO sitt opprinnelige

478 mandat som en forsvarsallianse. AUF har et ønske om en ny og rettferdig verden, og i

479 en ideell verden uten krig og konflikt vil forsvarsallianser være unødvendige.

480

481 Siden opprettelsen av NATO har det vært et klart skifte fra en forsvarsallianse til en
482 stadig vridning mot en angrepsallianse. AUF mener denne utviklingen er gal. NATO
483 burde ha et mer aktivt FN-samarbeid, og NATOs operasjoner skal alltid være
484 forankret i et FN-mandat. Norges rolle som humanitær stormakt trues dersom NATO
485 brukes som verktøy for stormaktsinteresser i "out of area" operasjoner. I
486 forhandlingene om nytt strategisk konsept skal Norge kreve at NATO går bort fra
487 "out of area" operasjoner.

488

489 **DISSENS - mindretallet (Ragnhild, Eirik, Ingrid, Ina, Ida, Helén Ingrid)**
490 **ønsker å legge til følgende på L488:**

491 *AUF er prinsipielt mot norsk medlemskap i en forsvarsallianse som NATO, slik den*
492 *er i dagens form.*

493

494 **AUF vil:**

- 495 • At NATO skal være en forsvarsallianse.
- 496 • At NATO- operasjoner alltid skal ha et klart FN-mandat.
- 497 • At Norge skal avstå fra deltakelse i angrepskriger og «out of area»-operasjoner
498 i regi av NATO
- 499 • At Norge ikke skal ha som mål å bruke 2 % av BNP på forsvar.
- 500 • At Norge skal jobbe aktivt for militær nedrustning innad NATO

501

502 **2.3 EU- Den Europeiske Union**

503 AUF mener at de største utfordringene løses best gjennom samarbeid på tvers av
504 landegrenser. Globale utfordringer som klimakrisa, økende migrasjon og
505 globalisering vil øke behovet for samarbeid og felles løsninger på tvers av
506 landegrenser.

507

508 AUF mener det er mulig å sikre tett samarbeid og større tilhørighet til vårt felles
509 kontinent gjennom EØS-avtalen. Samarbeidsavtaler som inkluderer flere land enn
510 bare EU-land kan bli viktigere fremover, og AUF mener det må debatteres rundt
511 andre måter å binde oss sammen med resten av kontinentet på.

512

513 AUF mener det er viktig at Norge beholder sin posisjon som et lite land som kan være
514 en brobygger internasjonalt og at vi har en selvstendig stemme i viktige

515 utenrikspolitiske spørsmål. Norge deltar i dag i flere europeiske organisasjoner og
516 avtaleverk, som EU og Europarådet. Schengen- avtalen og EØS- avtalen er viktige
517 avtaler og helt sentrale for Norges forhold til Europa.

518 Det europeiske samarbeidet forplikter europeiske land til mer solidaritet på tvers av
519 landegrenser. AUF mener at de store oppgavene løses best i fellesskap - også på
520 europeisk nivå, og at Norge må delta i utviklingen av fremtidens Europa uavhengig av
521 norsk medlemskap.

522

523 Det vil være viktig for Norge å opprettholde gode relasjoner med våre naboland i
524 Europa, for å utvikle felleseuropeiske løsninger på de utfordringene vi som
525 verdensdel står foran sammen.

526

527 AUF mener at Norge allerede har en tett tilknytning til Europa og samarbeider med
528 EU gjennom EØS og andre avtaleverk. AUF mener at visjonen om et solidarisk og
529 samlet Europa ikke er realiteten ved dagens institusjoner og den europeiske union.

530

531 **AUF vil:**

- 532 • At Norge skal fortsette å stå utenfor den Europeiske Union

533

534 **DISSENS - Mindretallet (Emilie, Tor-Martin, Linn Kristin, Ole Martin,**
535 **Håkon): Erstatte kulepunkt på linje 532 med:**

536

537 ***AUF vil:***

- 538 • *At Norge skal søke medlemskap i den Europeiske Union*

539

540 **2.4 EØS- Europeisk Økonomisk Samarbeid**

541 Norge har valgt EØS-avtalen som vår tilknytningsform til EU og dette innebærer at
542 Norge deltar i EUs indre marked.

543 EØS-avtalen er klart forskjellig fra et EU-medlemskap på en rekke vesentlige
544 områder, og EØS omfatter ikke en rekke områder EU har felles politikk på.

545

546 Det norske næringslivet er avhengig av å kunne å selge varer til andre land i Europa

547 på like vilkår. EØS-avtalen innebærer felles konkurranseregler og gjør at norske
548 bedrifter får likeverdige rammebetingelser med europeisk næringsliv.

549

550 Norge har i EØS-avtalen mulighet til å nedlegge veto. Innholdet av direktivene må
551 hele tiden vurderes før vi gjør dem gjeldende i Norge. Det er viktig å søke å påvirke
552 innholdet av disse tidligst mulig i prosessen. Norge er representert i flere komiteer
553 som jobber fram nye EØS-direktiver.

554

555 **AUF vil:**

- 556 • At Norge skal bruke sin deltakelse her mer aktivt.
- 557 • At Norge bør bruke reservasjonsretten mot direktiver som er uforenlig med
558 våre politiske målsetninger.
- 559 • Kreve at Norge må stille krav til at EØS-midlene forvaltes på en rettferdig og
560 bærekraftig måte.

561

562 **2.5 OSSE - Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa**

563 OSSE (Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa) sin oppgave er å
564 forhindre konflikter i og rundt Europa, med utgangspunkt i FNs sikkerhetspolitikk.
565 OSSE jobber for å styrke det økonomiske og sikkerhetspolitiske samarbeidet, med
566 fokus på konflikthåndtering og menneskerettigheter.

567

568 **AUF vil:**

- 569 • At OSSE bør styrkes og få en mer framtrødende rolle i forebygging av
570 konflikter gjennom mekling og diplomati.
- 571 • At organisasjonen må gis sanksjonsmuligheter og den ivaretas som en arena
572 for dialog.

573

574 **2.6 Norges samarbeid med Den afrikanske union (AU)**

575 AUF mener det er svært viktig at Norge opprettholder god dialog med AU og utgjør
576 en aktiv støttespiller for utviklingsarbeidet på det afrikanske kontinentet. Gjennom
577 AU sin utviklingsstrategi "Agenda 2063" har AU og Norge et strategisk partnerskap.

578 Agenda 2063 handler om å reformere den sosioøkonomiske statusen til landene og
579 innbyggerne de neste femti årene. I avtalen mellom Norge og AU legger Norge

580 spesiell vekt på å legge til rette for at den unge befolkningen skal få mulighet til å
581 bidra til verdensdelens kommende verdiskaping og utvikling, samt Norges
582 engasjement for at alle skal få tilgang til utdanning. Hovedområdene for avtalen er
583 fred og sikkerhet, demokrati og styresett samt bærekraftig utvikling og jobbskaping.

584

585 **AUF vil:**

586 • At Norge aktivt skal ta del i gjennomførelsen av «Agenda 2063» og være en
587 god konsultasjonspartner for AU.

588 • At Norge i konsultasjonene med AU skal stille strenge krav til at målene i
589 Agenda 2063 opprettholdes.

590 • At det er svært viktig at Norge opprettholder god dialog med AU og utgjør en
591 aktiv støttespiller for utviklingsarbeidet på det afrikanske kontinentet

592

593 **2.7 Den internasjonale straffedomstolen (ICC)**

594 Den internasjonale straffedomstolen i Haag er et av de viktigste verktøyene
595 verdenssamfunnet har for å sikre alle mennesker grunnleggende
596 menneskerettigheter.

597 Domstolen kan ikke dømme land, men enkeltpersoner. Den internasjonale
598 straffedomstolens oppgave er å straffeforfølge enkeltindivider som har begått
599 krigsforbrytelser, folkemord eller forbrytelser mot menneskeheten.

600

601 Over 70 land har i dag ratifisert domstolen. AUF mener Norge bør utøve særlig press
602 på de landene som enda ikke har ratifisert domstolen.

603 Norge bør bidra med juridisk personell, kompetanse og ressurser til internasjonale
604 domstoler. AUF mener Norge også i større grad bør ta imot vitner og ofre som trenger
605 et nytt oppholdsland etter en rettssak. AUF mener det må vurderes om den
606 internasjonale straffedomstolen også kan dømme enkeltmennesker på grunnlag av
607 brudd på også andre menneskerettigheter enn folkemord, forbrytelser mot
608 menneskeheten eller krigsforbrytelser.

609

610 **AUF vil:**

611 • At det må legges sterkt press på land som ikke har godkjent Den internasjonale
612 straffedomstolen

613 • At det må arbeides mot bilaterale avtaler som svekker domstolen

- 614 • At Norge må bidra med ressurser og personell til internasjonale domstoler
- 615 • Utvide straffegrunnlaget til å omfatte flere brudd på folkeretten
- 616 • At Norge i større grad tar imot vitne og ofre som trenger et nytt oppholdsland
- 617 etter rettssak

618

619 **2.8 Samarbeid og tilstedeværelse i Arktis**

620 En betydelig andel av Norges hav- og landområder ligger i nord. Den arktiske delen
621 av verden får stadig økt internasjonal oppmerksomhet. Dette handler om klima,
622 transport, ny næringsaktivitet gjennom utnyttelsen av naturressurser. Økt
623 menneskelig aktivitet skaper utfordringer rundt beredskap, overvåkning,
624 redningstjenester og kystvakt

625 Det er grunnleggende for en stat og hevde sin suverenitet innenfor rammen av
626 internasjonale konvensjoner. Norges håndhevelse av suverenitet på Svalbard må
627 vedvare, gjennom en balansert håndhevelse av Svalbardtraktatens bestemmelser om
628 suverenitet og forvaltning. Traktaten må også følges opp av alle land. AUF mener at
629 Svalbards rolle i Arktis må styrkes gjennom flere tiltak, som for eksempel ny havn.

630 Noe av det viktigste Norge gjør ved siden av å hevde sin suverenitet er å styrke
631 samarbeidet med andre aktive aktører i området. Fra før av spiller samarbeidsfora
632 som Barents-samarbeidet og Arktisk råd en viktig rolle som brobygger på tvers av
633 landegrenser, og enighetsskaper i viktige spørsmål som fiskeri, økonomi, næring og
634 utvikling. Landene i nord drar allerede nytte av hverandre, og videreutvikler sammen
635 viktig felles forståelse og samarbeid. Denne forståelsen og samarbeidet må
636 videreutvikles for å møte en stadig mer spisset situasjon, særlig i forholdet til
637 Russland og Barentshavet.

638 AUF legger til grunn at alle land har gode hensikter med sin utenriks- og
639 innenrikspolitikk, og er derfor overbevist om at dialog på tvers av landegrensene er
640 det viktigste verktøyet for å skape enighet og forståelse i nord. Norge må være tydelig
641 tilstede og aktivt handlende i nord.

642 De arktiske områdene rundt Nordpolen er sårbare og urørte. De siste årene har
643 debatten rundt suverenitet på nordpolbassenget og dens kontinentalsokkel tiltatt.
644 Spørsmålet om suverenitet er også reist i FNs kommisjon for utstrekningen av
645 kontinentalsokkelen (CLCS). AUF mener at nordpolbassenget skal forvaltes i

646 samarbeid, og med hensyn på de marine ressursene som finnes i området. Norge må
647 derfor gå i front for å sikre at områdene skal forvaltes i fellesskap, uten at en enkelt
648 stat kan heve suverenitet i området utenfor de 200 nautiske mil. AUF er av den
649 oppfatning at eventuell petroleumsressurser i området ikke skal utnyttes.

650

651 **AUF vil:**

- 652 • Håndheve suvereniteten på Svalbard i tråd med internasjonale avtaler.
- 653 • Videreutvikle Barents-samarbeidet, og samarbeidet mellom de arktiske
654 statene.
- 655 • Sikre at nordpolbassenget forvaltes i fellesskap med hensyn på de marine
656 ressursene, uten at en enkelt stat skal hevede suverenitet utover 200 nautiske
657 mil.
- 658 • Eventuelle petroleumsressurser i polhavet skal ikke utnyttes.

659

660 **2.9 Organisering av verdenshavene**

661 Verdenshavene er en av menneskehetens største felles ressurser og havet er en
662 forutsetning for alt liv og andre økosystem på kloden. I dag er de store
663 verdenshavene, områdene som ikke ligger innenfor enkeltlands økonomiske
664 soner og er dermed områder utenfor statlig jurisdiksjon. AUF mener at alle
665 havområder som ikke i dag er gjort krav på av enkelt stater bør reguleres av et eget
666 FN-organ under FNs generalforsamling som menneskehetens felles eie. Om vi i
667 fremtiden skal kunne høste av ressursene i den blå felles allmenningen er det behov
668 for kraftige reguleringer for å forhindre overfiske, forsøpling og annen skadelig
669 virksomhet. Dette arbeidet må også knyttes opp mot FNs arbeid i FAO og UNDP med
670 overfiske grunnet fattigdom. AUF mener det også bør utarbeides nye og strengere
671 krav til internasjonal sjøfart; med vekt på å få bedre arbeidsforhold for sjøfolk, mer
672 miljøvennlige fartøy og sikrere navigasjon. IMO (International maritime
673 organisation) bør her være en pådriver. Fartøy som ikke oppfyller disse kravene bør
674 kunne nektes ferdsel i enkeltlands farvann og havner.

675

676 **3. Internasjonal økonomi**

677 Den internasjonale finanssektoren har vokst enormt, og raskere enn
678 produksjonsøkonomien. Forbindelsen mellom fysiske og økonomiske verdier har blitt
679 mindre tydelig, og verden blir rammet av store kriser utløst av økonomiske bobler og
680 valutabevegelser. I motsetning til økonomiske kriser før i tiden taper ikke
681 bedriftsledere, aksjemeglere og banker mye i kriser i like stor grad, det er vanlige folk
682 som mister jobben eller som opplever at lån får ekstreme renter eller sparepengene
683 mister verdi. Konsekvensene av krisene bæres mindre jevnt i dag, og risiko ligger ikke
684 hos de som har muligheten til å forhindre krisene. Denne utviklingen er farlig, og må
685 stoppes.

686
687 Konsekvensene av økonomiske kriser er heller ikke rettfærdig fordelt blant verdens
688 stater. Utviklingsland og råvareprodusenter rammes hardere enn moderne
689 industristater. Valutakriser rammer også råvareprodusenter svært hardt. Mange av
690 landene som blir hardest rammet mangler verktøyene til å demme opp for
691 konsekvensene av kriser, og det rammer befolkningen. Dette bidrar igjen til å
692 sementere den økende økonomiske ulikheten innad i land, og i verdens befolkning
693 som helhet.

694
695 Den produktive økonomien er i de aller fleste land skattebelagt, både direkte som
696 selskapsskatt og inntektsskatt, men også gjennom avgifter og merverdiavgift. Den
697 produktive økonomien er altså knyttet sterkt til staten, og kan bidra til omfordeling.
698 Finanssektoren er i stor grad ikke skattebelagt, og kjøp og salg av finansielle
699 produkter er både lite regulert og ikke en inntektskilde for myndighetene. Dette
700 medfører at de rikeste menneskene i verden forvalter formuene sine skattefritt, og
701 bidrar til veksten i den ikke-produktive økonomien, som i seg selv skaper økonomiske
702 kriser på grunn av sin uforutsigbarhet og ekstreme risikoer.

703
704 For å bremse denne utviklingen er det nødvendig å innføre spilleregler i
705 finansøkonomien på samme måte som i den produktive økonomien. Kjøp og salg av
706 finansielle varer og tjenester kan ikke være skattefritt. Samtidig er det viktig å skille
707 investering i nyoppstartede bedrifter fra kjøp av finansielle produkter som
708 lånepakker, risikogarantier og andre produkter som i all hovedsak er økonomisk
709 spekulasjon og forbundet med risiko for den faktiske økonomien.

710

711 Mange finansprodukter er gode og trygge, og det at mennesker med mye penger
712 investerer i bedrifter er et viktig gode for samfunnet. Det som må forebygges er
713 kortsiktig spekulasjon og risikojag. Investeringene skal være langsiktige, og en skatt
714 på aksjer vil bidra til nettopp det, og vil være fordelaktig for gode, økonomisk
715 ansvarlige selskaper. AUF vil utrede mulighetene til å forby enkelte finansielle
716 produkter i Norge, spesielt de som faller innenfor securitization-kategorien.

717

718 Norge kan ikke alene tøyse finanssektoren. Utviklingen av finanssektoren rammer
719 mennesker i alle land, og det er viktig å få på plass et internasjonalt skatteregime.
720 Derfor bør Norge intensivere arbeidet som foregår på dette feltet i EU, samt ta
721 initiativ i WTO. Arbeidet med land-for-land-rapportering må også styrkes, og land
722 med skatteregimer som fasiliterer selskapers skatteunndragelser bør møtes med
723 sanksjoner.

724

725 Skatteparadiser er land med lite eller ingen skatter, hvor selskaper og enkeltindivider
726 kan overføre store verdier som med hemmelighold av eiere kan unngå beskatning.
727 Åpenheten rundt hvem som er eiere av kontoer i disse landene er skjult bak lovverk
728 som tillater hemmelighold og dermed tapper penger fra fellesskapet i mange land.

729 Med økende ulikheter og sterk konsentrasjon av rikdom hos noen få, er kampen for et
730 mer åpent og transparent finanssystem avgjørende. AUF mener at selskaper skal
731 rapportere fra alle land hvor de har aktivitet og at datterselskap skal være en del av
732 denne rapporteringen. Åpenhet rundt eiere og eierstrukturer er av betydning for å
733 kartlegge kompliserte selskapsstrukturer som har til hensikt å gjøre det krevende for
734 myndigheter å følge pengestrømmen. AUF mener at Norge skal opprette
735 aksjonærregister med eiere og juridiske strukturer i selskaper.

736

737 For å sikre lik beskatning bør det innføres en modell hvor transnasjonale selskaper
738 skatter etter andel av omsetting i hver land. Slik at om et transnasjonalt selskap
739 opererer i Norge og tjener en viss andel av sin totale omsetting her, skal den andelen
740 skattes etter norske regler. På denne måten kan man unngå problemene som oppstår
741 flyttingen av penger gjennom mange land, og kreativ oppdeling av selskaper. Norge
742 bør også samarbeide med EU på dette feltet. Arbeidet med land-til-land-rapportering

743 må også styrkes, og land med skatteregimer som fasiliterer selskapers
744 skatteunndragelser bør møtes med sanksjoner.

745

746 **AUF vil:**

- 747 • Innføre moms på finansielle transaksjoner og tjenester innen banksektoren –
- 748 • Forby enkelte finansielle produkter
- 749 • Ha et internasjonalt skatteregime innen finanssektoren
- 750 • Ha finansskatt i EU
- 751 • Ha felles internasjonale regler for skatteparadiser
- 752 • Ha et felles regelverk mot skatteparadiser i EU
- 753 • Innføre skatt på omsetting for transnasjonale selskaper
- 754 • Land-for-land rapporteringen skal gjelde alle selskaper og skal inneholde
755 reviderte regnskapstall og juridiske strukturer i datterselskaper.
- 756 • Utvinningsselskaper som i dag må gjennomføre land-for-land rapporteringer
757 skal ikke kunne unnta rapportering fra lavskattland.
- 758 • Opprette et aksjonærregister som sørger for offentlig tilgjengelig register over
759 samtlige eiere av selskaper og juridiske strukturer.
- 760 • At alle hel- og deleide statlige selskaper, inkludert datterselskaper skal ha
761 skattemessig grunnlag i Norge. Grunnlag for noe annet skal begrunnes ovenfor
762 generalforsamlingen.

763

764 **3.1 Internasjonal handel**

765 Handel mellom land er grunnleggende positivt. Handel på tvers av landegrenser
766 minsker risiko for krig, produksjon av varer blir billigere og mer effektiv, og folk får
767 tilgang på flere varer. Handel skal ikke erstatte bistand, men bistand kan heller ikke
768 erstatte handel. Gjennom å handel med andre land får mange fattige land mulighet til
769 å skape arbeidsplasser og lage gode grunnlag for velfungerende samfunn. Små land
770 som Norge tjener spesielt på handel, fordi vi ikke selv kan produsere alt som
771 etterspørres.

772

773 Dagens internasjonale handelsavtaler er gamle, og ofte både utdaterte og
774 urettferdige. Organisasjoner som Verdens Handelsorganisasjon (WTO) er sterkt
775 svekket, og en ny internasjonal handelsavtale er ikke innen rekkevidde. Isteden viser
776 utviklingen at frihandelsavtaler nå først og fremst inngås mellom grupper av rike

777 land, mens fattige land holdes utenfor. Disse avtalene gir også mer makt til store
778 multinasjonale selskaper, på bekostning av arbeidstakere og statene selv. Disse
779 avtalene gir ikke utviklingsland, som blir diskriminert og utkonkurrert gjennom
780 de nye avtalene.

781

782 Dagens frihandel er ikke fri, og den gir lite for få. Norge bør være pådriver for nye
783 globale handelsavtaler som tar sikte på å inkludere flest mulig land, og som gir
784 rettferdige betingelser for stater, forbrukere og arbeidstakere. Det er viktig at
785 utviklingsland kan inngå handelsavtaler uten å oppgi sitt økonomiske handlingsrom,
786 for eksempel med tanke på beskatning og statlige selskaper.

787

788 Kampen for arbeidstakeres rettigheter er global. For AUF er det viktig at frihandel
789 også gir arbeidstakere, ikke kun forbrukere. Kampen mot sosial dumping og
790 uverdige arbeidsforhold må også tas utenfor Norges grenser, og det er viktig at det
791 internasjonale handelsregimet i større grad enn i dag beskytter arbeidstakeres
792 rettigheter. ILOs rolle må styrkes, blant annet gjennom at ILO skal være representert
793 i fremtidige handelsavtaler Norge slutter seg til.

794

795 I dag forhandles mange handelsavtaler i lukkede rom av representanter som ikke er
796 valgt av folket, og av næringslivsinteresser. Denne utviklingen er svært negativ for
797 demokratiet, da det ikke er rom for påvirkning, og lite mulighet for ansvarliggjøring i
798 ettertid. Handelsavtaler påvirker alle deler av samfunnet, og burde fremforhandles på
799 samme måte som andre politiske saker, med folkets mulighet til medvirkning, og med
800 et bedre samfunn som mål. Med den makten multinasjonale selskaper har tilegnet
801 seg i dagens handelsforhandlinger, blir kortsiktig profitt og bedrifters rettsstilling
802 viktigere enn arbeidstakeres rettigheter og nasjonalstaters økonomiske
803 handlingsrom. Dette hindrer langsiktig utvikling.

804

805 Dagens handelsregime avspeiler maktforholdene i verden. Rike land har
806 fremforhandlet strenge krav til frihandel med lite eller ingen rom for skjerming av
807 industri i utviklingsland. Samtidig har rike land sikret seg et strengt patentregime
808 som skjerner egen teknologiutvikling, og i tillegg beholdt subsidier på sektorer som
809 landbruk, som ofte er utviklingslandenes viktigste eksportvare. Verden blir ikke mer
810 rettferdig av rike lands dobbeltmoral, og verden blir heller ikke rikere. Norge må i

811 internasjonale fora ta til orde for å jevne ut godene og byrdene ved handel, og gi
812 utviklingsland tilgang til både teknologi og markeder. Dagens patentregime er for
813 rigid, og gir de facto monopoler til mange store, transnasjonale selskaper, spesielt
814 innen legemidler og landbruk. Dette hemmer utviklingen innen disse sektorene, og
815 innskrenker også tilgangen på gode medisiner og konkurransedyktige landbruksvarer
816 for verdens fattige. Norge bør ta initiativ i WTO til å reforhandle TRIPS-avtalen.

817

818 For å møte klimakrisen må internasjonal handel la utslippshensyn trumfe
819 frihandelshensyn. AUF ønsker en verdensøkonomi basert på bærekraftige prinsipper
820 og rettferdighet. Derfor må Norge gå inn i fremtidige forhandlinger innad i WTO eller
821 andre handelsavtaler med miljø og klima som hovedmål.

822

823 **AUF vil:**

- 824 • At Norge skal jobbe for rettferdig frihandel
- 825 • At nye handelsavtaler skal inkludere flest mulig land
- 826 • At tollfrihet skal inkludere flere land enn dagens MUL-land
- 827 • At nye handelsavtaler ikke skal begrense utviklingslands økonomiske
828 handlingsrom
- 829 • At nye handelsavtaler skal ivareta arbeidstakeres rettigheter
- 830 • At handelsavtaler skal fremforhandles gjennom demokratiske prosesser og
831 gjennom at ILO skal være representert
- 832 • At fremtidige handelsavtaler gir fattige land mulighet til å skjerme industri
- 833 • At rike land modererer sine subsidieordninger for å gi fattigere land
834 markedstilgang
- 835 • Norge skal avstå fra frihandelsavtaler som aktivt bygger ned velferdsstaten,
836 angriper folkesuvereniteten eller noen form for liberalisering som svekker
837 faglige rettigheter, miljøstandarder og forbrukerrettigheter.
- 838 • At Norge prioriterer klima- og miljøspørsmål i fremtidige WTO- og
839 handelsavtaleforhandlinger

840

841 **3.2 Etske investeringer**

842 Gjennom en langsiktig og ansvarlig forvaltning av olje- og gassressursene har Norge
843 blitt eier av verdens største statlige fond, Statens Pensjonsfond Utland (SPU).

844 Fondets formål er å bidra til å sikre norsk velferd i flere generasjoner fremover, og
845 investeres utenfor Norge.

846 Fondet investerer i dag langsiktig, og første og fremst med liten risiko. Stortinget
847 utformer i dag retningslinjene for fondet, men driften og investeringene foretas av
848 Norges Bank. Dette for å forhindre en politisk bruk av fondet og lignende. Stortinget
849 har derav gitt Norges Bank etiske retningslinjer for investeringer, samt satt ned et
850 etikkråd som skal overse fondets investeringer.

851 Det er i dag få selskaper som utelukkes fra fondets portefølje, og kapasiteten til
852 etikkrådet til å vurdere de etiske retningslinjene er for liten. AUF ønsker å styrke
853 arbeidet med de etiske retningslinjene, for å kunne utelukke selskaper raskere, og for
854 å sikre en god oppfølging av de fastsatt retningslinjene. Derfor må den ressursene til
855 etikkrådet styrkes. AUF mener de etiske retningslinje må utvides til å omfatte
856 menneskerettigheter, miljø og faglige og sosiale rettigheter. SPU skal ikke investere i
857 selskaper som har drift som strider med folkeretten. Herunder skal aktivitet og klar
858 profitering på områder som er okkupert i strid med folkeretten være et kriterium for
859 uttrekk. Investeringer i statsobligasjoner skal underlegges samme etiske regelverk
860 som øvrige investeringer.

861 **AUF vil:**

- 862 • Styrke arbeidet med de etiske retningslinjene for SPU
- 863 • Styrke resursene til etikkrådet
- 864 • At retningslinjene for SPU skal omfatte menneskerettigheter, miljø og faglig og
865 sosiale rettigheter.
- 866 • At aktivitet og profitering på områder som er okkupert i strid med folkeretten
867 være et kriterium for uttrekk.

868

869 **3.3 Investeringer i okkupasjon**

870 Både i okkuperte Palestina og i okkuperte Vest-Sahara ser man at utenlandske
871 investeringer, handel og økonomisk støtte bidrar til å holde Israels og Marokkos
872 okkupasjon i gang. AUF mener at man må ha et regelverk som hindrer at Norge
873 finansierer folkerettsstridig okkupasjon. Dette for å sikre at norske investeringer og
874 handel skal være etisk forsvarlig, men også som et viktig ledd i å svekke det
875 økonomiske grunnlaget for okkupasjon.

876 Derfor mener AUF at Norge må bryte båndene vi har til folkerettsstridig okkupasjon,
877 samt hindre at selskaper og andre private aktører støtter opp om okkupasjon.

878

879 **AUF vil:**

- 880 • At norske myndigheter skal utarbeide en skriftlig anbefaling til norsk
881 næringsliv som aktivt fraråder økonomisk samkvem som støtter opp om
882 ulovlig bosettingsvirksomhet, og andre folkeretts- og
883 menneskerettighetsbrudd i okkuperte områder.
- 884 • At der hvor Etikkrådet ikke anbefaler eksklusjon, må Norges Bank innlede
885 dialog med selskapene med mål om å endre selskapets praksis.
- 886 • At norske myndigheter må innføre etiske retningslinjer for SPUs investeringer
887 i statsobligasjoner.
- 888 • At offentlig sektor må sørge for at ingen av selskapene i sine leverandørkjeder
889 støtter opp om ulovlig bosettingsvirksomhet eller andre brudd på Folkeretten
890 eller menneskerettighetene.
- 891 • Få på plass et regelverk som hindrer import av bosettervarer og andre varer
892 som støtter opp om ulovlig okkupasjon.
- 893 • Forby norske statsborgere og organisasjoner å gi økonomisk støtte til
894 bosettinger og annen virksomhet som støtter opp om ulovlig okkupasjon.
- 895 • At organisasjoner som støtter bosettinger og annen ulovlig okkupasjon
896 økonomisk bør fjernes fra skattefradragsordningen for gaver til ideelle
897 organisasjoner.
- 898 • At varer produsert på okkupert jord skal merkes tydelig at de er produsert på
899 okkupert jord.

900

901 **3.4 Gjeldslette**

902 U-landsgjeld og illegitim gjeld har vært og er fremdeles viktige faktorer som hemmer
903 utviklingen i både fattige- og mellominntektsland. En rekke utviklingsland betaler
904 minst det dobbelte i gjeld enn hva de får i bistand. Hvis formålet er å legge vekt på at
905 bistand ikke er veldedighet, men solidaritet, er det viktig å slette gjeld som bidrar til
906 betydelig mindre penger til utdanning og helse. Hensikten med gjeldslette er
907 fattigdomsbekjempelse, samfunnsutvikling og å styrke demokrati og selvbestemmelse
908 i land i utvikling.

909

910 Velfungerende gjeldsletteinitiativer som Heavily Indebted Poor Countries (HIPC) ble
911 faset ut i 2014, og det har siden da ikke blitt opprettet liknende initiativer. AUF
912 mener det er nødvendig med et internasjonalt rammeverk som erstatter
913 gjeldsletteinitiativene.

914

915 Det er viktig å differensiere mellom illegitim gjeld og vanlig u-landsgjeld. Hvor
916 sistnevnte ofte bidrar til positiv utvikling for lokalbefolkningen og landet det gjelder
917 hvis brukt riktig, har førstnevnte blitt gitt til blant annet diktatorer som har
918 opprettholdt et undertrykkende regime. Når da land klarer å opprette et demokratisk
919 styre, bør ikke tidligere gjeld opparbeidet av undertrykkende regimer hemme
920 utviklingen. Penger som bør bli brukt til å gagne lokalbefolkningen, blir brukt til å
921 betale ned gjeld – ofte med en altfor høy rente.

922

923 Gribbefond er selskaper som spekulerer i å kjøpe gjelden til fattige og gjeldstyngede
924 lang for så å kreve inn gjelden. Gribbefond har nok ressurser og juridisk ekspertise til
925 å føre harde rettssaker mot fattige land som tvinges til å betale tilbake gjeld som ofte
926 burde vært slettet i utgangspunktet. Denne virksomheten skaper bekymring
927 internasjonalt og Norge har tidligere vært med på å betale for å kjøpe opp og slette
928 gjeld som ellers ville vært kjøpt opp av gribbefond med hensikten å utnytte fattige
929 land, slik som i Nicaragua i 2007. Gribbefondenes praksis er fremdeles et stort
930 problem internasjonalt og truer effekten av eksisterende gjeldslemmekanismer. Det
931 må lages et internasjonalt lovverk som forhindrer slik praksis.

932

933 **AUF vil:**

- 934 • Ha et internasjonalt rammeverk som erstatter gjeldsletteinitiativer som HIPC
- 935 • Ha umiddelbar sletting av all illegitim gjeld, og all gjeld som ikke kan betjenes
936 uten at det går på bekostning av grunnleggende menneskerettigheter
- 937 • At gjeldslette og nye lån ikke har betingelser som undergraver demokratiske
938 prinsipper
- 939 • At alle typer utlån underlegges retningslinjer for ansvarlig finansiering
- 940 • At kreditorer selv er ansvarlige for- og må ta kostnadene for uansvarlig
941 utlånspolitikk, herunder illegitim gjeld
- 942 • At Norge jobber for at det opprettes et internasjonalt lovverk som forhindrer
943 gribbefondenes praksis ovenfor fattige land

944 **4. Mennesker på flukt**

945 Dagens verdensbilde preges av uro, konflikter og kriger. Dette medfører at flere
946 millioner mennesker er nødt til å flykte fra sine hjem for å søke beskyttelse. AUF
947 ønsker en verden hvor mennesker på flukt blir møtt med forståelse, respekt og
948 omsorg. Mennesker som legger ut på flukt har ikke selv valgt sin skjebne og AUF vil
949 at verdenssamfunnet gjør alt de kan for å hjelpe disse menneske – slik skaper vi en
950 solidarisk verden.

951
952 Årsakene til migrasjon er mange og ofte sammensatte. Noen blir tvunget til å legge ut
953 på flukt grunnet krig, fattigdom, brudd på menneskerettigheter, klimaendringer eller
954 politisk undertrykkelse. Andre flytter mer frivillig og ønsker et bedre liv for seg og
955 sine. De seneste årene har tallet på internt fordrevne flyktninger økt dramatisk, en
956 gruppe flyktninger som verdenssamfunnet også må stille opp for.

957
958 Det er en grunnleggende menneskerett å søke om beskyttelse i et land. For at denne
959 menneskeretten skal ivaretas må muligheten til å søke asyl være tilgjengelig. De aller
960 fleste land gjør seg mer utilgjengelig overfor mennesker på flukt. En forsterket
961 Europeisk grense med blant annet murer, piggtråd, soldater og krigsskip har gjort det
962 vanskeligere for flyktninger å søke asyl, og hvert år dør det flere tusen mennesker i
963 forsøk på å komme seg til Europa. Alle land må ta ansvar for verdens flyktninger og
964 AUF mener at verdens rikeste land har et spesielt stort ansvar.

965
966 AUF mener at verdenssamfunnet må vise enda større engasjement, fordi tiltak fra det
967 internasjonale samfunnet er helt nødvendig. Mangel på politisk vilje til å løse
968 konflikter får store humanitære konsekvenser. AUF mener at de veletablerte statene
969 har et spesielt stort ansvar for å jobbe for forebygging av flyktningekatastrofer, ved å
970 bekjempe klimaendringer, jobbe for rettferdig handel, arbeide for å finne løsninger
971 på konflikter og øke bistanden, kan vi skape en rettferdig verden, og hindre at
972 flyktningkriser oppstår.

973 974 **4.1 FNs Høykommissær for flyktninger**

975 FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) sin oppgave er å lede og samordne
976 internasjonalt arbeid for å beskytte flyktninger og løse flyktningproblemer. AUF

977 støtter UNHCR og mener at de bør ha hovedansvaret for flyktninger. Flere stater,
978 inkludert Norge, bryter i dag anbefalinger fra UNHCR og den internasjonale
979 konvensjonen for flyktninger, ved retur av flyktninger. AUF mener at UNCHR's
980 anbefalinger og flyktningkonvensjonen bør legges til grunn for alle staters
981 innvandringspolitikk.

982

983 Videre mener AUF at flyktningkonvensjonen er utdatert, og trengs en oppdatering. I
984 dag er det flere grupper mennesker som er på flukt, siden 1951 – da
985 flyktningkonvensjonen ble vedtatt. For at forfølgelsen skal danne grunnlag for
986 beskyttelse etter konvensjonen, må det være grunnet etnisitet, religion, nasjonalitet,
987 tilhørighet til en spesiell sosial gruppe eller politisk tilhørighet. Det vil si at
988 flyktningkonvensjonen ikke inkluderer mennesker som er på flukt fra
989 voldshandlinger, som ikke er spesielt rettet mot individet, og slik er situasjoner som
990 ofte i krigsområder. En annen gruppe som er utelatt beskyttelse er klimaflyktninger.

991 Som et direkte følge av naturkatastrofer, dårlig klima og ulevelige forhold er disse
992 menneskene drevet på flukt fra sine egne hjem. Antallet klimaflyktninger øker
993 drastisk, og er forventet å være oppe i 200 millioner ved slutten av dette århundret.

994 Fattige rammes hardest av dårlig klima, og frarøves livsgrunnlaget som følge av tørke,
995 flom, monsuner og mer. Verdenssamfunnet, og særlig land som har det historiske
996 ansvaret for verdens klimagass utslipp, har et ansvar for klimaflyktningene – som
997 rammes hardest av klimaendringene. Mennesker som flykter som følge av
998 klimaendringer har ikke krav på internasjonal beskyttelse. AUF krever at mennesker
999 som flykter som følge av klima- og miljøendringer får flyktningstatus, og omfattes av
1000 et eget paragraf i flyktningkonvensjonen fra 1951.

1001

1002 **AUF vil:**

- 1003 • At UNHCRs anbefalinger skal gjøres juridisk bindende for statene
- 1004 • At FNs flyktningkonvensjon oppdateres, slik at den omfatter flere grupper som
1005 er på flukt i dag
- 1006 • At mennesker som flykter som følge av klima- og miljøendringer får
1007 flyktningstatus, og omfattes av et eget paragraf i flyktningkonvensjonen

1008

1009

1010

1011 **4.2 Europeiske flyktningpolitikk - nytt regionalt samarbeid**

1012 Den seneste tiden har migrasjonen til Europa vist at behovet for et felles europeisk
1013 mottakssystem er stort. Gjennom Dublin-samarbeidet skal europeiske land sammen
1014 avløse hverandre for å lettere kunne ta imot og bosette mennesker som trenger asyl.
1015 Dublin-samarbeidet har imidlertid vist seg å fungere dårlig under press. Dublin-
1016 landene har likevel både den politiske og økonomiske kapasiteten som trengs for å
1017 kunne bosette og integrere mennesker på flukt på en god måte.

1018

1019 Dublin II-forordningen slår fast at man bare kan søke asyl i det første landet man
1020 ankommer. Dette betyr i praksis at de aller fleste asylsøkere kun har rett til å søke
1021 asyl i landene ved Schengens yttergrenser - spesielt Italia, Hellas og Spania. Dette er
1022 både urettferdig og usolidarisk. Kapasiteten til å behandle menneskene med respekt
1023 og verdighet, samt muligheten til å integrere dem, er for lengst sprengt. Det har lenge
1024 foregått omfattende brudd på menneskerettighetene, og i Hellas er det dokumentert
1025 tilfeller hvor asylsøkere settes i bur fordi kapasiteten ikke strekker til. De mest
1026 pressede landene har nå sluttet å registrere asylsøkere, og de aller fleste reiser nå
1027 videre til andre land. Det viser tydelig at Dublin-forordningene ikke fungerer etter
1028 hensikten, og at dagens regelverk ikke fungerer for samtidens flyktningsituasjon.

1029

1030 Trygge og lovlige veier til Europa for mennesker på flukt vil bidra til at flyktingene
1031 ikke lenger vil være prisgitt menneskesmuglere og å måtte risikere livet for å kunne
1032 komme til Europa for å søke om beskyttelse.

1033

1034 Dette vil dessuten bidra til at organiseringen og mottaket av flyktingene vil kunne
1035 foregå i langt mer ordnede og forutsigbare former enn den uoversiktlige situasjonen
1036 man i dag befinner seg i. AUF mener at Norge har en plikt til å være et land i front på
1037 mottak og inkludering av asylsøkere og mener derfor at Norge skal trekke seg ut av
1038 Dublin-forordningene, og ta initiativ til forhandlinger om et nytt asyl- og
1039 grensesamarbeid i Europa. AUF mener at Europa må ha et rettferdig og felles
1040 kvotesystem, hvor alle land bidrar gjennom en solidarisk fordeling. Et slikt felles
1041 system i Europa for flyktinger vil bidra til en stabil og regulert innvandring.

1042

1043 **AUF vil:**

- 1044 • At Norge skal trekke seg ut av Dublin-forordningene, og ta initiativ til
1045 forhandlinger om en ny avtale for grensesamarbeid i Europa og et felles
1046 kvotesystem for flyktninger
- 1047 • At det skal være mulig for mennesker på flukt å søke om asyl ved ambassader
1048 og utestasjoner som ligger nær landet de flykter fra.
- 1049 • At det skal bli lettere å få familiegjenforening, opphold gjennom humanitære
1050 adgangsprogram eller å få studieopphold.
- 1051 • At Norge skal si nei til EU-direktivet som pålegger flyselskap eller skip som
1052 frakter passasjerer uten nødvendig dokumentasjon å betale returkostnadene,
1053 og at EU går bort fra dette direktivet.
- 1054 • At norske myndigheter må utarbeide en liste over land i Schengensamarbeidet
1055 som ikke har prosedyrer som kan garantere for nødvendig rettssikkerhet og
1056 som ikke behandler asylsøkere i tråd med menneskerettigheten
- 1057 • Norge må øremerke bidrag til Schengen-samarbeidet til styrking av
1058 mottakerapparatet til de landene som mottar flest asylsøkere
- 1059 • Norges bidrag til Frontex ikke går til tiltak som gjør det vanskeligere for
1060 asylsøkere og flyktninger å komme seg lovlig til Europa

1061 **4.3 Internasjonale flyktingleirer**

1062 Mye av den viktige jobben som gjøres med mottak og oppfølging av mennesker på
1063 flukt gjøres i internasjonale flyktingleirer. Gjennom å aktivt kunne ta imot, pleie og
1064 hjelpe mennesker med akutte grunnleggende behov kan man også avløse den øvrige
1065 flyktingkrisen. Mange mennesker som er på flukt er ikke først og fremst motivert av
1066 migrasjon til et nytt land, men er på flukt bort fra den akutte nødssituasjonen de
1067 befinner seg i. AUF mener derfor at Norge bør øke bidrag til flyktingleirer rundt om
1068 i verden.

1069

1070 De aller fleste som flykter fra sitt hjemland, flykter bare over landegrensen og til
1071 nabolandene. Årsaken til dette er blant annet fordi mennesker på flukt ønsker å
1072 bosette seg i det nærmeste og tryggeste område nær sitt hjemland. De ønsker gjerne å
1073 flykte til land de raskt kan forlate når hjemlandet er trygt igjen, og i tillegg er denne
1074 flukten enklere enn å flykte til andre kontinenter. Dette har ført til at det er millioner
1075 av flyktninger i nabolandene til konfliktstater. Kapasiteten i disse vertslandene er
1076 strukket til det ytterste, og disse landene er avhengige av avlastning.

1077

1078 Ansvaret for flyktningleirene er uklart. I følge folkeretten har vertslandene
1079 hovedansvar for flyktnings sikkerhet, men likevel er det FNs høykommissær for
1080 flyktninger og andre ikke-statlige organisasjoner som har ansvar for de aller fleste
1081 flyktningleir i praksis. Dette kan være en utfordring for flyktnings behov, fordi det
1082 ikke er tydelig nok hvem som har ansvar for deres sikkerhet.

1083

1084 Flyktningleir er først og fremst ment for midlertidig opphold for mennesker som har
1085 behov for beskyttelse. Selv om millioner av mennesker befinner seg i flyktningleir i
1086 dag, har de begrenset tilgang til å dekke sine behov. Deres opphold i en flyktningleir
1087 over tid kan være brudd på flere menneskerettigheter. Flyktningleir kan også være i
1088 strid med menneskerettighetene i seg selv. Å begrense menneskenes bevegelsesfrihet
1089 er et brudd på menneskerettighetene. Derfor må fokuset fra humanitær støtte til
1090 forpliktelser og ansvarsfordeling innebære at aktørene, som UNHCR, må revurdere
1091 sin posisjon og ansvar, dette kan være med på å styrke sikkerheten til mennesker på
1092 flukt.

1093

1094 **AUF vil:**

- 1095 • At Norge øker bidraget til de eksisterende flyktningleirer
- 1096 • At det skal i tillegg til elementær nødhjelp tilbys utdanning og fritidstilbud ved
1097 flyktningleirer
- 1098 • At ansvarsfordeling for flyktningleirer synligjøres

1099

1100 **4.4 Sårbare flyktninger**

1101 Kvinner på flukt er spesielt sårbare som opplever større grad av trakassering, trusler
1102 om vold og voldsutøvelse, mishandling, og de får ikke den nødvendige beskyttelsen
1103 fra hjelpeorganisasjoner og myndigheter. Overgrepene finner sted på fluktruter, i
1104 flyktningleirer, og ifølge FNs høykommissær for flyktninger, EU og Amnesty
1105 International opplever kvinner og jenter også vold overgrep, utnyttelse og seksuell
1106 trakasseringer på europeisk jord.

1107

1108 Når flyktninger ankommer flyktningleirer eller har ankommet Europa må kvinner få
1109 individuell registrering og selvstendig status. AUF vil at Norge skal ha et klart fokus
1110 på kvinners rettigheter i sitt arbeid med å bidra til løsninger på flyktningkrisen. Det

1111 er behov for en utenrikspolitikk som beskytter kvinner og jenter på flukt. Trygge
1112 fluktruter vil være det som i størst grad har betydning for kvinners sikkerhet, da
1113 menneskehandel og trafficking i dag rammer kvinner på flukt hardt.

1114

1115 FN anslår at over to millioner mennesker utsettes for trafficking hvert år – flertallet
1116 av disse er kvinner. Kvinner på flukt er spesielt utsatt, da mange opparbeider seg
1117 gjeld under flukten.

1118

1119 Mange kvinner presses ut i prostitusjon gjennom menneskehandel, eller som følge av
1120 fattigdom, mangel på utdanning eller lignende. AUF er i mot kjøpt av seksuelle
1121 tjenester, og i Norge har vi hatt et forbud mot kjøp av sex siden 2009. AUF vil at
1122 Norge skal jobbe for et internasjonalt forbud mot kjøp av sex. De som kommer seg ut
1123 av prostitusjon trenger gode hjelpetiltak, i form av individuelle exit-ordninger,
1124 medisinsk oppfølging, samt utdanning som kan gi andre karrieremuligheter.

1125

1126 Norge har ved tidligere anledninger sagt nei til UNHCRs anbefalinger om å ta imot
1127 flyktninger med nedsatt funksjonsevne, med begrunnelsen om at det er vanskeligere
1128 å integrere dem i det norske samfunnet, og i tillegg utgjør en større utgiftspost. Det er
1129 naturlig at Norge, som et av verdens rikeste land tar imot de aller sårbare
1130 flyktningene. AUF mener at Norge i større grad skal ta imot mennesker som er ekstra
1131 sårbare. Hovedformålet med flyktningpolitikken bør være å hjelpe flest mulig, og de
1132 som trenger det aller mest.

1133

1134 **AUF vil:**

- 1135 • At Norge skal jobbe for et internasjonalt forbud mot kjøp av sex.
- 1136 • At WHO i samarbeid med bistandsorganisasjoner, må intensivere
1137 helsearbeidet 2209 rettet mot kvinner som er utsatt for prostitusjon.
- 1138 • At den medisinske kvoten skal økes til 500 personer av flyktningene Norge tar
1139 i mot.
- 1140 • At norsk asyl- og flyktningpolitikk skal styres etter prinsippet om å hjelpe de
1141 som trenger det mest.
- 1142 • At alle flyktningleirer har vakthold for å forebygge vold og overgrep
- 1143 • At alle flyktningleirer har tilfredsstillende hygieniske og sanitære forhold

1144

1145 **5. En tryggere verden**

1146 Krig, vold og konflikt er av de mest ødeleggende delene i en brutal verden.
1147 Våpenproduksjon er en av de viktigste bidragsyterne til å fore verden med mer
1148 brutalitet. AUFs visjon er en verden uten våpen, krig og konflikt. Våpenindustrien
1149 tjener årlig milliarder av kroner på å selge varer som gir grobunn for væpnet konflikt.
1150 Derfor mener AUF at man må ha tydelige løsninger på vanskelige oppgaver.
1151 Internasjonal krigføring har de siste årene blitt mer høyteknologisk og man har nå
1152 muligheter til krigføring på helt andre vilkår enn før. AUF mener dagens situasjon
1153 krever strengere regelverk og klarere retningslinjer.

1154

1155 **5.1 Nedrusting**

1156 Verden i dag har for mange, og ikke for få våpen. Årlig omsetter våpenindustrien
1157 strategiske varer for milliarder på milliarder som blir brukt i væpnede konflikter. Det
1158 er varer som rammer sivilbefolkningen sterkt, og byr på mange politiske og etiske
1159 problemstillinger. AUF mener at den internasjonale våpenindustrien er et onde som
1160 vi ikke har behov for. Agenda 2063, som er utviklingsplanen for den Afrikanske
1161 union, har gått foran og satt seg et mål om et våpenfritt kontinent innen 2020. AUF
1162 mener Norge skal arbeide for generell nedrustning av våpen internasjonalt.

1163

1164 Et av de viktigste humanitære nedrustningstiltakene Norge har bidratt med er
1165 rydding av miner og eksplosive krigsetterlatenskaper internasjonalt. Norge har en
1166 stolt historie, blant annet det internasjonale forbudet mot klasevåpen og det
1167 humanitære initiativet mot atomvåpen. Å rydde opp krigsetterlatenskaper er viktig
1168 for å kunne la lokalbefolkningen komme tilbake til normalen. Norge må enda gå
1169 foran når det kommer til fjerning av krigsetterlatenskaper og ta en ledende rolle i
1170 også opprydding av våpenlager for å begrense potensialet for destabilisering.

1171

1172 **5.1.1 Halv- og helautonome våpen**

1173 I løpet av det siste tiåret, har utvidet bruk av ubemannede væpnede fartøy dramatisk
1174 endret krigføring, og bringer på banen nye humanitære og juridiske utfordringer.
1175 Raske fremskritt innen teknologi resulterer i arbeidet med å utvikle halv- og
1176 helautonome våpen.

1177

1178 Parter i krig og konflikt er i dag forpliktet til å følge internasjonal humanitærrett,
1179 nedfelt blant annet i Genèvekonvensjonene. Dette regelverket baserer seg på generell
1180 krigføring, og halv- og helautonome våpen er i dag ikke definert av et eget regelverk.
1181 Helautonome våpen er i stand til å velge og skyte på mål på egen hånd, uten
1182 menneskelig inngripen. Problemet beskriver mange etiske, juridiske, moralske,
1183 politiske, teknologiske og andre bekymringer med fullt selvstyrte våpen. Å gi
1184 maskinene makt til å bestemme hvem som lever og dør i en krigssituasjon er en
1185 uakseptabel bruk av teknologi.

1186

1187 Menneskelig kontroll av situasjonen på bakken i krigføring er avgjørende for å sikre
1188 både humanitær beskyttelse og effektiv juridisk kontroll.

1189

1190 **AUF vil:**

- 1191 • Ha et omfattende forbud mot halv- og helautonome våpen, og vil derfor ha en
1192 internasjonal traktat mot bruk av slik krigføring.

1193

1194 **5.1.2 Atomvåpen**

1195 Det finnes i dag rundt 16 000 atomvåpen fordelt på ni land. Atomvåpen utgjør en
1196 konstant trussel i verdensbildet, og har store humanitære og miljømessige
1197 konsekvenser hvis de blir tatt i bruk.

1198

1199 I dag eksisterer det ingen konvensjon som forbyr atomvåpen, selv om både FN og
1200 NATO har som uttalt mål om en atomvåpenfri verden. AUF mener at et
1201 internasjonalt forbud mot atomvåpen må på plass.

1202

1203 **AUF vil:**

- 1204 • At Norge skal aktivt jobbe for et internasjonalt forbud mot bruk og lagring av
1205 atomvåpen.
- 1206 • At inntil et slikt forbud er på plass må alle land ta sine atomvåpen ut av høy
1207 beredskap.

1208

1209 **5.2 Internasjonal handel med strategiske varer.**

1210 Internasjonal våpenhandel har vært preget av store forskjeller i lands regelverk for
1211 eksport. I en verden hvor det stadig blir lettere å handle på tvers av landegrenser er

1212 det på høy tid at man også har et felles internasjonalt regelverk for eksport og salg av
1213 strategiske varer. AUF mener Norge skal være en pådriver for å få på plass en
1214 internasjonal traktat for salg av strategiske varer. Traktaten må omfatte retningslinjer
1215 for salg, hvor hensynet til menneskerettigheter og sivilbefolkning er førende for om
1216 man skal kunne selge varer.

1217

1218 **AUF vil:**

- 1219 • At Norge skal gå foran for å få på plass en internasjonal traktat om
1220 våpeneksport.
- 1221 • At Norge skal jobbe for at hensynet til menneskerettigheter og
1222 sivilbefolkningen skal være førende for all handel med strategiske varer.

1223

1224 **5.3 Eksport av strategiske varer**

1225 Selv om AUFs endelige mål er å avvikle våpenindustrien i Norge, er det også viktig å
1226 komme med endringer av dagens regelverk. Dagens regelverk for eksport av
1227 strategiske varer bygger på to grunnleggende hovedprinsipper. Norske forsvarsvarer
1228 skal kun benyttes til forsvar og ikke angrep, og at man skal alltid ta hensyn til
1229 menneskerettighetssituasjonen i landet man selger til.

1230

1231 Norge har i dag et av verdens strengeste regelverk for eksport av strategiske varer.
1232 Allikevel er regelverket ikke tydelig nok og prinsippene ofte blir brutt. Det finnes
1233 mange eksempler på at Norge selger varer til land som daglig bryter
1234 menneskerettigheter. AUF vil derfor tette smutthullene som finnes, for å kunne ha en
1235 våpenproduksjon man kan leve med.

1236

1237 Salg av strategiske varer omfatter det man klassifiserer som A- og B-materiale.
1238 Regelverket er tydelig på at man ikke skal eksportere A-materiale til land som begår
1239 overgrep mot befolkningen, men har ikke de samme restriksjonene når det kommer
1240 til B-materiale. AUF vil derfor sidestille A- og B-materiale i regelverket.

1241

1242 Regelverket er tydelig på at man ikke skal eksportere til land eller parter som er i
1243 væpnet konflikt. Likevel er det åpning for å selge varer til land som direkte eller
1244 indirekte støtter parter eller land, militært eller økonomisk. Ved å åpne for å selge
1245 varer til land i denne kategorien, sier man indirekte at man ikke finner det

1246 problematisk med væpnet konflikt. Derfor mener AUF at man ikke skal selge
1247 strategiske varer til land utenfor NATO-alliansen som direkte eller indirekte støtter
1248 parter eller land, i væpnet konflikt. AUF vil også gjøre det ulovlig å selge til land som
1249 har stor sannsynlighet for å havne i væpnet konflikt.

1250

1251 Selv om hovedinntekten til norsk våpenindustri kommer fra varer produsert i Norge,
1252 er det problematisk at norskeide selskaper i utlandet ikke er omfattet av samme
1253 regelverk som de som ligger innenfor landegrensene våre. Derfor ønsker AUF at
1254 bedrifter hvor Norge har 50% av aksjene, eller er majoritetsaksjonær, skal omfattes
1255 av det norske regelverket.

1256

1257 Sluttbrukererklæring er en garanti om at mottakerland av strategiske varer er
1258 endelige brukere av varene, og at de ikke skal eksporteres videre uten samtykke fra
1259 opprinnelseslandet. Slik sluttbrukererklæring fungerer i dag gir erklæringen ingen
1260 garantier for faktisk sluttbruk. Norsk militært materiell har de siste årene havnet på
1261 avveie, noe som krever en styrket kontrollmekanisme som sikrer at strategiske varer
1262 er under kontroll. Dersom sluttbrukererklæring skal ha effekt i praksis, er det
1263 essensielt at eksporten kontrolleres også i etterkant. Å styrke
1264 håndhevingsmekanismer for sluttbrukerdokumentasjon kan være en løsning på
1265 dette. Det finnes mange gode eksempler på velfungerende
1266 sluttbrukererklæringsordninger i f.eks Tyskland og USA. Norge bør lære av dette og
1267 følgelig styrke ordningen.

1268

1269 **AUF vil:**

- 1270 • A- og B-materiell skal sidestilles.
- 1271 • At strategiske varer ikke skal selges til nære allierte utenfor NATO-land som
1272 direkte eller indirekte støtter parter væpnede konflikter.
- 1273 • At all eksport av strategiske varer til autoritære regimer og land hvor
1274 grunnleggende menneskerettigheter utfordres, må stanses.
- 1275 • At sluttbrukererklæring bør kreves ved all eksport av strategiske varer, også av
1276 NATO-land og nære allierte
- 1277 • At Norge ikke skal selge strategiske varer til land som har stor sannsynlighet
1278 for å havne i væpnet konflikt og menneskerettighetssituasjonen i
1279 mottakerlandet skal ha en avgjørende rolle i lisensvurderingene.

- 1280 • At norskeide datterselskap hvor man er har mer enn 50% av aksjene eller er
1281 majoritetsaksjonær, skal omfattes av norsk regelverk.
1282 • At Stortinget skal løpende orienteres om resultatet av lisensvurderinger
1283

1284 **5.4 Militær intervensjon**

1285 Gjennom historien har verden sett både nødvendigheten av militære intervensjoner,
1286 men også alle konsekvensene. Militære intervensjoner har vært en direkte årsak til
1287 eskalering av konflikter, økt våpen- og ammunisjonstilgang og økt radikalisering.
1288 Dette går spesielt utover sivile, som allerede er den mest utsatte gruppen under
1289 sårbare situasjoner.
1290

1291 For AUF er det viktig at den internasjonale politikken Norge fører gjenspeiler målet
1292 om å være en fredsnasjon. Kjernen i vårt internasjonale engasjement må være
1293 forsonings- og dialogarbeid og en sterk bistandspolitikk som fokuserer på å løse
1294 langvarige konflikter, sivilt samfunn og en utdanningspolitikk med større vekt på
1295 kvalitet og ikke bare kvantitet.
1296

1297 Fred og demokrati kan ikke tvangsinnføres av utenlandske stormakter. Ensidig fokus
1298 på militærbruk er aldri løsningen på en internasjonal konflikter. Alle tiltak som
1299 iverksettes må være langsiktige og ha omfattende dialog og strukturelle endringer
1300 som hovedfokus.
1301

1302 Stormaktene alene kan aldri opptre på vegne av hele verdenssamfunnet. AUF ønsker
1303 en verden ledet av FN. AUF mener derfor at Norge aldri skal sende soldater til
1304 utlandet uten et klart FN-mandat, og at deltakelse i FNs fredsbevarende operasjoner
1305 skal prioriteres.
1306

1307 **AUF vil:**

- 1308 • At Norge skal prioritere å delta i FN-ledede fredsoperasjoner.
1309 • At FN-mandat, samt en plan for gjenoppbygging og forsoning, alltid skal være
1310 en forutsetning for militær intervensjon.
1311 • At alle tiltak som iverksettes skal være langsiktige og skal ha omfattende dialog
1312 og strukturelle endringer som hovedfokus.

- 1313 • At alle norske bidrag til internasjonale operasjoner skal granskes av en
1314 uavhengig kommisjon og rapporten skal offentliggjøres

1315

1316 **5.5 Voldtekt som våpen**

1317 Voldtekt er en grusom krenkelse og et alvorlig overgrep mot mennesker. Den
1318 seksualiserte volden er både fysisk og psykisk traumatiserende. Voldtekt brukes
1319 systematisk og finner sted i de fleste kriger, både som våpen mot enkeltmennesker og
1320 hele lokalsamfunn. Det er særlig barn og kvinner som rammes, og det er en av de
1321 mest effektive og billige måtene å gjennomføre etnisk rensing på.

1322

1323 I de hardest rammede områdene har hjelpeorganisasjonene strømmet til, og mange
1324 har heldigvis fått den medisinske behandlingen de har hatt behov for. Dessverre har
1325 mange kvinner blitt ufrivillig gravide, og blir møtt med et helsevesen som er langt fra
1326 beredt til å håndtere situasjonen. Behovet for langvarig fysisk og psykologisk
1327 behandling for ofrene av voldtekt er naturlig nok stort. De fleste land som utsettes for
1328 krig og konflikt har begrensede ressurser i helsevesenet, og psykisk beredskap er
1329 sjelden en prioritet. Personer med ubehandlede traumer er ikke bare i en personlig
1330 krise, men kan også by på utfordringer for familien og lokalsamfunnet. Man har
1331 mindre kapasitet til å jobbe, ta en utdanning og å ta vare på seg selv og menneskene
1332 rundt seg. Psykisk helsehjelp er derfor ikke en utgift, men en investering i folks
1333 framtid. AUF vil rette mer av norsk bistand inn mot psykisk nødhjelp og langsiktig
1334 behandling, og ønsker at Norge skal gå i front for en tilsvarende utvikling
1335 internasjonalt. I FN- og NATO-operasjoner må psykisk oppfølging av ofre for voldtekt
1336 være en naturlig del av gjenoppbyggingsarbeidet.

1337

1338 **AUF vil:**

- 1339 • Sikre alle voldtekts ofre tilstrekkelig og gratis rettshjelp
- 1340 • Ha økt bistand rettes inn mot psykisk oppfølging av krigsofre, spesielt
- 1341 kvinner, menn og barn som har vært rammet av voldtekt
- 1342 • Jobbe med at psykisk oppfølging av ofre for voldtekt må være en naturlig del
- 1343 av gjenoppbyggingsarbeidet i FN- og NATO-operasjoner
- 1344 • At Norge skal trappe opp arbeidet med å implementere FN resolusjon 1325 om
- 1345 kvinner i krig og konflikt

1346

1347 **6. Ekstremisme og radikalisering**

1348 AUF anser trygghet som en grunnleggende betingelse for frihet. Ingen er frie uten at
1349 de også opplever trygghet fra vold, utbytting, katastrofer og andre former for ekstrem
1350 risiko. Et samfunn der folk har tillit til hverandre, beslutningstakere og viktige
1351 fellesinstitusjoner, er et tryggere samfunn hvor tilbøyeligheten til antisosial atferd og
1352 lovbrudd er mindre. Små sosiale forskjeller, nærhet, demokratisk deltakelse og felles
1353 møtepunkter mellom ulike mennesker i samfunnet, er grunnleggende for denne
1354 tilliten. Stilt overfor nye trusselbilder og risiko er det derfor viktig at vi ikke ledes til å
1355 ta drastiske og lite velbegrunnede grep som undergraver de elementene som i
1356 utgangspunktet har gjort det norske samfunnet til et samfunn kjennetegnet av tillit
1357 og trygghet.

1358

1359 Ekstremisme finnes også i Norge, og dessverre har dette også rammet oss i form av
1360 politiske terrorhandlinger. Denne erkjennelsen krever en revurdering av
1361 trusselbildene, en økt bevissthet og utvikling av vår evne og kapasitet til å avverge og
1362 håndtere krisesituasjoner. Samtidig skal Norge fremdeles være et åpent, demokratisk
1363 og raust samfunn, hvor rettsstatens prinsipper er ufravikelige og hvor våre mål for
1364 justispolitikken og kriminalomsorgen ikke er å være strengest mulig eller å straffe for
1365 å hevne.

1366

1367 AUF mener at usikre tider særlig krever et anstendig og nøkternt sikkerhets- og
1368 justispolitisk ordskifte. Vi ser en utvikling hvor unge europeere fra alle samfunnslag
1369 lar seg rekruttere til ulike terrorgrupper. Denne utviklingen har finner sted når
1370 storsamfunnet ikke har klart å fange opp ungdom som faller utenfor. Et åpent,
1371 inkluderende og raust fellesskap skal forebygge etableringen av parallellsamfunn og
1372 styrke sikkerhetsnettene som gjør at unge som faller utenfor og opplever liten
1373 tilhørighet.

1374

1375 Ekstremisme kan ha sitt opphav mange ulike steder. Faktorer som arbeidsledighet,
1376 fraværende mulighet til utdanning og langvarig tilværelse i flyktningleirer bidrar til at
1377 ungdommer lettere ledes inn til ekstreme miljøer.

1378

1379 Det individuelle aspektet ved radikalisering gjør det utfordrende å skape
1380 internasjonale strategier, desto viktigere er det å støtte om organisasjoner som jobber

1381 lokalt med denne utfordringen. Norge bør være et foregangsland i arbeidet med
1382 gjennomføringen og praktiseringen av FN-resolusjon 2250 «Youth, peace and
1383 security», som har som hensikt å bistå organisasjoner ledet av ungdom i deres arbeid
1384 med blant annet demokratibyggning og konfliktløsning.

1385

1386 Barn hører ikke hjemme i krig. Konsekvensene av langvarige konflikter,
1387 radikalisering er rekrutteringen av barnesoldater. AUF mener at det skal opprettes
1388 skjermede skoler for barn som blir tvunget til å være barnesoldat, sørge for
1389 tilstrekkelig tilgang på helseoppfølging for traumer og andre belastninger, samt får en
1390 anledning til å få barndommen tilbake. Barn som frarøves muligheten til barndom
1391 bør få større internasjonal oppmerksomhet og arbeidet må intensiveres.

1392

1393 Etterretning må til for å avdekke terrornettverk og avverge terrorisme. Når
1394 terrortrusselen er global må også etterretning gjøres på tvers av landegrenser. AUF
1395 vil derfor at det skal opprettes formalisert samarbeid mellom relevante
1396 etterretningsorganisasjoner i Europa for deling av informasjon.

1397

1398 **AUF vil:**

- 1399 • At det skal opprettes skjermede skoler for barn som blir tvunget til å være
1400 barnesoldater
- 1401 • At det skal opprettes institusjoner for fysisk og psykisk oppfølging av tidligere
1402 barnesoldater
- 1403 • At Norge bør være et foregangsland i arbeidet med gjennomføringen og
1404 praktiseringen av FN-resolusjon 2250 «Youth, peace and security»
- 1405 • At etterretningssamarbeidet mellom europeiske etterretningsorganisasjoner
1406 skal formaliseres og sørge for effektiv informasjonsdeling mellom land.
- 1407 • Gjennom målrettet bistand og dialogarbeid i internasjonale fora, skal Norge
1408 være et foregangsland i å bekjempe ekstremisme og radikalisering
- 1409 • Støtte sivile organisasjoner som arbeider mot ekstremisme